

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεν. 1969/4208/19. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Μεγάλη Ταρδίκιον*
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας *Φωδεύνης*,
Νομοῦ *Ψωαννίνως*.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Δημήτριοι Παπαδημητρίου* ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Μη. Ταρδίκιον - Ψωαννίνως*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *3 1/2 ἔτη*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Κωνσταντῆς Φιτρου - Αναστασίου*.....

.....
ἡλικία... *64*... γραμματικαὶ γνώσεις *Δημοτικῶν*.....
..... τοποσ καταγωγῆς *Μη. Ταρδίκιον*.....

β) *Χρῆσται Νικητῆς Κυριακῆς ἡλικία 64 φαρ. γυναικὶς*
Δημοτικῶν τοποσ καταγωγῆς Μη. Ταρδίκιον.

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντα διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Τεῖ. πρὸς Βαρβάν. κτήματα διὰ τὴν βοσκὴν ποιμνίων καὶ τὰ πρὸς Νέστον διὰ τὴν σποράν*.....
Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; *ἔ. γ. γ. ἔλαβοντο κατ. ἔτη*.....

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς γαιοκτήμονας Τούρκους καὶ ἑλπίστα ἢ μονίχους τὰ κτήματα τὰ 1924 εἶσι κοινὴν περιουσίαν ἢ τὸν Γεωργ. Συνδ. Ἀπομ. ἡκτημόνων.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *Τὴν διατηρεῖ ὁ πατὴρ συγκεντρωμένην καὶ μόνον μετὰ τὸ θάνατόν του διανεμῆται ἐν γὰρ τέκνα του εἶδον τὸν πατέρα. Ἐξ ὧν δὲν εἶχεν υἱὸν τὸν εἰσέλαβον ἢ οὐκ εἶχον.*
Εἰς περιπτώσει θνητῶν σ' ἄλλοι κληρονόμοι.

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

... *Εἰς ἀμφοτέραι συγχρόνως*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολούνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; *ἀσχολοῦνται καὶ μὴ τὴν γεωργίαν*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Ὅλη ἡ οἰκογένεια, παρ' ἐπιδόρωσι, φερόμενα 33% ἑστὶ τῇ παραγωγῇ

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημακατόροι κλπ.) *πλευροῦντες* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

ἀπαδιαίετηρ, ὡς εἶδα τὰς οἰκίας

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) *ὡς εἶδοι*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραυγῆτον ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίαν εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐλαχίστοι, ἐποχικῶς, ἀμφοτέρω τῶν φύλων, ἐκτόπισι καὶ Ἀρβανῆσι. Ἡ ἀμοιβή των ἐδίδοτο μὴ χρῆμα.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Εἰς Βλαχίαν καὶ Βουλγαρίαν καὶ*

ἀφροτίρει καὶ εἰς Ἀμερικήν

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ὄχι*

- δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖδας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

...*ἔλιπαίνοντο μὲ ζωϊκὴν κόπρον καὶ φυτικὴν δηλ.
καδούιν καλαμῖδας μετὰ τὸν ἄριστον*.....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *ἔδακιμασακ. τὸ 1938... Χρῆσιμ. θηκ. οὐδαμῶς. ἔγινετο.*

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *μὲτὰ τὸ 1944 -* *μὲτὰ τὸ 1945*.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *τὰ μονόφτερα εἰς τὰς φρονιτικὰς ἐσθῆτας, αἱ*

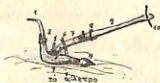
*δίφτερα εἰς τὰς πλαγιασιὰς ἐσθῆτας. Ἡ παρασκευὴ τῶν μονόφτε-
ρων ἐγίνετο ἐν τῷ χωρίῳ. τὰ δίφτερα κατεσκεύαζον τοῖς
καὶ ἐκτοῦ χωρίου. ἐκ τῶν ἀγγλικῶν καὶ παρακίρκων χυτίν. ὁνόματι
Σωτήλας γόν. Ζωσούχας*

Παραθεσάτε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *1958*.....

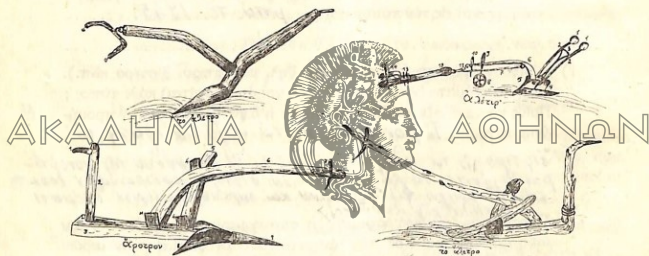
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ *—*.....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμού 19.56

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... *Οἱ. πριεσάτροι. χωρροί.*
κατεσκεύαζαν. μέγα. τὰ. τὰ. ξύλινον. ἄροτρον. τὰς. οἱ. νῆες. .
λοιπὰ. τὰ. κατεσκεύαζον. μερίμνη. ἐτήριον. χωρροί. ἔχον.
τοί. ἐπιστάτητα. τειχίστην.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Ἐνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο καὶ εἶναι ριζαῖς μαρμα-
ρίτης... ἐχίματος... ὡς καὶ ἐπισημασμένοι κατωτέρω διὰ...
βίλους...

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Ἡ ἐπαλὴ ἔχει...

ἐκτετατὴν ἀρίδατι... ἔχει...

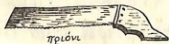
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

Καὶ ἐκ ξύλου καὶ ἐκ σιδήρου...

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδα, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδα, ξυλοφαί, δίκουτος.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. βοῦς - ἵπποι - ἡμίονος - ὄνος ...

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; δύο καὶ ἓν ...

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... ναί

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). Ὁ ζυγὸς, παλαιότεροι καὶ διημερινός,
ἔχει σχηματισμὸν εἰς τὴν ἐκτ. Α.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

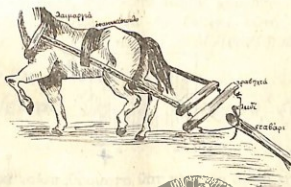
10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κούλλουρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). λουριά

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; ... πρὶν τὰ 1920 ...

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζεψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ἔτσι ποὶοῦντο τὰ ζῶα εἰς τὴν συγόν. ὁ ὁμοῖος ἐδένειτο πρὶν καὶ ἄροτρον. Μιὰ ἐδένειτο αἱ ζεύλα.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία
ἢ συνηθεία εἰς τὸν τόπον σας.....

...Ὁ ἀνὴρ αἰ. ὁ ἰδιοκτῆτης ὁ δὲ κτελεῖται...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) ...

Βάζαμε ἓνα βοῦν ἀριστερὰ καὶ
ἓνα δεξιὰ τοῦ ξύλου. Περνούσαμε τὰ ξύλα καὶ τὸ δένουμε καὶ τὸ
ἐπὶ τὸ λαμβάνομεν τὸν ξύλον. Πιάνομε τὴν τριχίαν ἀπὸ τὰ κέρατα καὶ ἔρχομε
ἐπάνω ἀπὸ τὸν ξύλον καὶ πρὸς τὴν ρέειν εἰς τὴν χειρολόβα.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

...Κατὰ τὸν ὅσον τρέπον...

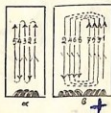
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

...με σχοινί, τὸν ὅσον τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς
τὰ κέρατα τῶν ζώων...

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Παλαιότερον με ἀνλακίαι κατ'εὐθείαν γραμμὴν...
 ... Σήμερον περιφερειακῶς ὡς τὸ ἐκχυσάγραμμα (β).

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαρίδας (θ.ηλ. σπορὰς ἢ σποριές, ντάμις, σιασιές, μεσδραδες κ.λ.π.) ;

... εἰς σποριές

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαρίς (ἢ σποριά) ; με ἀνλακίαι

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ;

... παντοῦ

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

καθέτως ἢ πλαγίως...
 ἀνολόγῃ τοῦ ἡδάφους καὶ βαθιὰ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρήσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

... *Εἰς τὰ ἔργμα. ἀναιδιάτικα.*

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *ἔγινοντο καὶ γίνονται. 2-3*

... *κατὰ τὴν Ἀναιδίαν.*

ὀνομάζονται: ἔργμα, διστάκιμα, βάρνισμα.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

... *ἔργμα. 1. διστάκιμα.*

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ὡς πρὸς τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ...

... *ἔπ. ἐν. ἔτα.*

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *εἰς 1. κριθῆς, ἀραβοσίτου 2. ψυχανθῶν 2, κηπευτικά 2 καὶ κατέχων τὰ ἔσσην Ἀναιδίαν καὶ Φιδινόηρον.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ *διστάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

... *τὰ τσάκι. διστάκι.*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

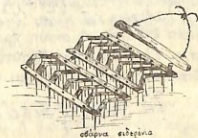
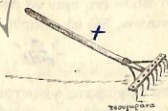
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

..... *Σύετρα* *ῥ' κέντρα*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Ναι*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἐχρησιμοποιοῦνται καὶ κατὰ τὴν ἐργασίαν ἐμπειρίαι διὰ τοιαύτων ὁβάρων ἐκ ξύλων, ῥ' κέντρα, ἰσονόμα.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κάσας, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

... Χρησιμοποιήται ὁ κατράκι καὶ ἡ πάλαι. ἢ καὶ κατω-
τέρω. ἐχέδια φέρματα. ἢ θηριώδεις διὰ ἀταυραῦ.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

ἢ εἴς τοι καὶ τὰ τίκτα, ποὶ ἀναμάσσονται. Σκαλιεῖς.

ἢ ἰσοθεῶνουν. τίς αὐλάκι καὶ καθαρίζουν τὸν ἀγρὸν ἀπὸ τὰ ἄγρια χόρτα.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου

εἶδους. Σκαλιεῖς ποὶ πάλαι. ἢ πάλαι. ἢ πάλαι.
ἐγένετο. ἐπὶ πάλαι. ἢ πάλαι. ποὶ κουκίων. ἐγένετο
αὐλάκι. αὐλάκι.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

.. Τὰ πάλαι. αὐλάκι. ἢ φτενάτιρα.

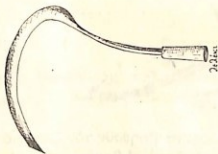
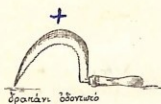
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων. ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. Ἐφυτεύοντο. εἰς αὐλάκι. εἰς.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 μέ. δρεπανί. ὀδοντωτό. ὡς το. ἐφημερίκον.
κατωτέρω διὰ σταυρῶν.

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

... Χρησιμοποιεῖται ἡ ἑξῆς τύπος δρεπανιοῦ ὡς ἀνω-
τέρω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). μέ. τὴν κόσσαν
ὡς διὰ σταυρῶν ἐπιμελεῖται

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).
 ... τοῦ δρεπανιοῦ ὀδοντωτή, τὴν κόσσαν ὀμαλή.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;
 ... ἡ χειρολαβὴ ἦτο ξύλινη ὅπως ἐν τῇ ἀνωτέρω
ἐκτιμωμένῃ. Ὁ σκελετός ἐλέγετο δρεπάνι ἢ κόσσα.

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεῖα; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *οἱ κοπιτικοὶ, οἱ κρηνοφόροι, εἰς τὰ παρακινῆμιναι, χερσὶν ζωκτόναι τὴν ζωοδόχον, οὗ οἱ οὐδηνονογῆ, τῶν Ἰωαννίκων...*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ἦτο παλαιότερον, τὴν κριθῆν, τὴν ρεβιθιδῶν, τὴν γαυρὴν καὶ τὴν ρόβην...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *οἱ εἰς τὴν ὑψὺς κριθῆν καὶ ὅ, βρώμην 0,25 μ ἀπὸ τῆς ἐξέσεως, ἡ σικάλις 0,80 μ...*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) *καλαμῖναι...*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *τοὶ ἀποθέτουν οἱ ἴδιοι οἱ θερισταί...*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Πολλὰ ὁμοῦ χεριές (3-4). Ἀπὸ κεφαλῶν τῶν σταχυῶν διασταυρῶνται...*

5) Πῶς λέγονται τὰ τόποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. *λέγονται χροβολιές*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

... *Θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες τῆς ἰδίας αἰκῆς . . .
 φενίξας*

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ονοματολογίαν)

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

ἔχι

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Προσέτιμάτο. ἢ. Δευτέρα. Ἀρ. Σεβ. ἢ. Τρίτη καὶ ἢ. Παρασκευή.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν. { Γενικῶς: 1/2 κόλλας. κί. 4. τραγούδια.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἐθιμικόν.

Διὰ ἄφρονος ἀπορίαν μέρος. Σχιάζαν τὰ καλὺτ' ἐτάχια τοῦ βιταριῶν καὶ τὰ ἑπὶ δεκαὶ χτένια. Τὰ χτένια ἔκρεμανθ' εἰς τὰ ἐκονοστάσια.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐφ' ἧς καὶ μίναυκ. εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν. 2-3 ἡμέρας. Τὸ δέσιμον ἐγένετο τὰ πρωϊνά. 5 ὥρας διὰ τὴν κριθάν. διὰ τὰ βιτάρια, 6 ὥρας καὶ βράννη. τὰ ἀποξηματιστά 5 ὥρας....

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βρουῖλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ταῖς ἐτάχην· ἔδεν· δ· ἦται· δ· ἀφιστῆ· μί· ἀχαικά·
κατὰ κεκοσμίνα· ἀπὸ· ἀφισμίκην· ἐκάλλν·
Ταί· χροβέλο· διασταυρῆ· κοστα· ἄν· ἐν· τό· κατωτί·
ρω· ἀχὶ ἀφισμίκην·
ἔφισμίκην· δὲ· ἐχρησιμοποίητο·

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθεοῦντο ;

Συνκεντρώονται εν τοῖς μέσοις ἢ ἄκροις τοῦ ὕψους κατὰ
μήκος καὶ ἐν ὕψει 3-4 δακτύλων.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) 'Από πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
 σας ; ἀγνωστον. ἔκ παραδόσεων καλλιεργεῖτο.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... τον μήνα...

Μάρτιον

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμῆλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν... Μὲ σκαπάνης καὶ δίκελου ὡς τοῦ σχεδίου

καὶ δίκελου

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- Α) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τοὺς χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Μάλιστα ἐσυνθίζετο μὲ σανόν. Ἐξήραντο ἐνδεκάκις. Ἡ κοπή ἐγίνετο μὲ κόβειν ἢ δρέπανον. Ἡ ξήρανσις ἐγίνετο ἐπὶ ζυμῆραι ἐν τῷ τέλει κοπῆς. Ἡ φύλαξις ἐγίνετο ἐν ἀχυρῶναι.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Ἀπὸ 15 Μαΐου καὶ ἔσθλα μὲ κόβειν

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

κόβειν

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Ἡ δὲ δοξὴ ἐγένετο μὲν διττή. 5-6. ἀρκεί-
 λην μαζὶ ἡ παλιν ἐδείκνυτο μὲν εὐχρινὲς κἀπαρμένον
 τὰ ὑποῖον κατεσκευάζετο ἀλλὰ τὰ ἴδια τὰ χάρτα.

Διττήν

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετεφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι, πλησίον τῆς οἰκίας. δὲ μέ-
 ρει, τὸν εἶχε ἀνεμὸν ἀντικαὶ. ἡ λυχνιστήρ.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗτον τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεματία. Εἰς τινὰς τοποθεσίας λέγεται: θεμωνοστάσις, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς αὐτὸν ὡς παρὰ καθωρισμένον τρόπον τοποθετησάτω

ἀλάντοπος. Ἡ τοποθέτησις ἐγένετο κατὰ μήκος...
 καὶ πρὸς τὰ βόρεια μέρη.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ἀλώνι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι: Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Κατεσκευάζετο ἔξω τοῦ χωρίου, ἔξω τῆς οἰκίας...
 κατὰ τὰ δυκατόν καὶ δάκτοτε ἀντικαί.

- 5) Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποῖαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

*Ἀνήκει καὶ εἰς μίαν οἰκογένειαν καὶ εἰς 2:3 γενεὰς καὶ πολλάκις
κάθε οἰκογένεια ἀπὸ 1 γενεᾶς μετὰ τὴν ἐκείνην 7 γενεὰς καὶ ἑκάστη.*

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἁλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Ἰωάν. 2:5 Ἰουδαίου*
καὶ λήγει ἐπὶ τὴν Αἰγυπτίαν.

- 7) Εἶδη ἁλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Πετράλωνο με δάπεδον ἐστρωμένον*
με πλάκας. Πηλαιοίτιστον κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ χωματάλωνο
με ἐπίστρωσιν κορμῶν ὡς πηλόν.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἁλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἁλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου υπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) *Κατ' ἀρχὴν ἀφαιρέσει χόρτων. Ἐπειτα κατὰ βῆμα*
καὶ ἐπάλειψις με κορμῶν ἢ πηλό. Πολλάκις ἔβαλαν ἐπὶ τὴν
κορμῶν καὶ τὸν πηλό ἀχύν.

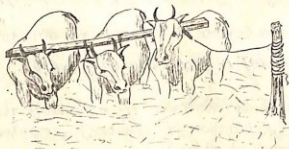
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ἡ προετοιμασία καὶ ὁ ἁλωνι-*

σμός ἤρχοντο τετάρτην ἢ πέμπτην. Ἡ προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ ἐγένετο
1. ὥραν πρὸ τῆς χορμῆς.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἁλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ὅπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

*Ἄλωνα εἰς ἄλο καὶ ἄλωνα, ἀρχίζονται ἀπὸ τῆς μέγας μύρας
τοῦ ἐτύλου... ὁ τράουρυρος...*

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποιήσιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιστοῦ ἐύλινος στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος στήχερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

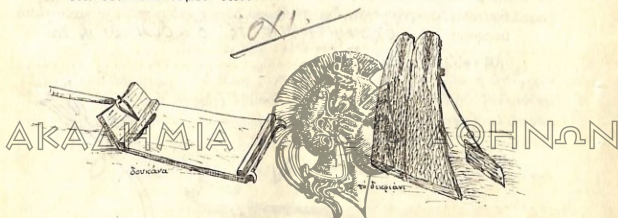
*Γίνεται ἔτσι ἀναφέρεται ἀνωτέρω καί...
ὡς δεικνύει τὸ ἐξεδιάρημα...*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιστοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....*ἐπὶ τῶν τοῦ ἔργου*.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὥπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

.....*ὅταν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον μου ἄλλο ἄλωνιστικὸν μηχανήμα*.....

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀρχίζει μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ αὐγυρινῶ καὶ διακόπτεται τὸ μεσημέρι.

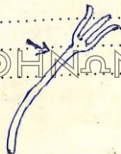
12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Ἐχρησιμοποιεῖται τὸ δ' κούλι ὡς ἡ γὰ

κατωτέρω ἀχέδια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

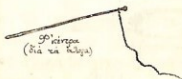
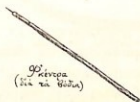
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; **μολιστά**

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἐχρησιμοποιεῖται τὸ καριτεῖ

καριτεῖ

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *Ἐλάντο τεσσάρων. Ἐλάνετο καθ' ἡμέραν μία ἢ πλεον. 2. εἰς πρῶτον. 3. τεσσάρων.*

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
Δέν. εἶχον. ἔνομα.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.
Ὁ ἴδιος ὁ γεωργός μὲ τὰ ἰδικὰ του ζῶα.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Μὲ δαίρτι. 3. δικάβαλλοι.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;
Δέν. ἐλάντο μὲ κόπανον.

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).

Μ. Γ. Δούρις. Δικάβαλλοι...
Ἐγίνετο ἐπὶ ἀλώνι. Κόπανος. Ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ἀπα-
χυσὸς κύβαλα. Ὁ κόπανος ἦτο προοφύλιος εἰς τὴν ἀπαχυσίαν.

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; *Ἐγίνετο ἐπὶ τῶν ἰδίων ἀροσιῶν καὶ τῶν
μεγίστων. Πολλὰκι ἐζητοῦντο βοήθηται καὶ ἀπὸ ἄλλων
ἀγνῶν ἀμοιβῇ. Ἐκαίνας δὲ μισθὸν ἔλαβον.*

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

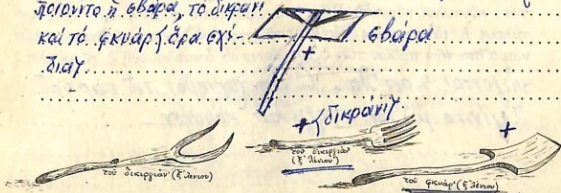
καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

ἔδωκαντο εἰς τὸ ἀλώνει. Καθὼς ἐμύρατ. ὅ. τ. στρώσει
 ἡ τεκλονίχ. μέχρι τὸ μεσημέρι. ἀκτέτε.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ; **ἔχι.**
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ... **ἔχι.**

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) **ἔχρησεν ὁ γυν. μηχανὴς ὡς φανόχ. τὸ 1917. ἔγραψεν εἰς τὴν κοινότητα ἐπὶ πληρωμῇ. ἔγραψ. χαρὶς τὰ τέκνοντα καὶ χωρίστὰ τὸ ἀχυρόν.**
β. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. **Λεκ. ἡχογ. ὄνομα. ἔχρησεν ὡς φανόχ. τὸ 1917. ἔγραψεν εἰς τὴν κοινότητα ἐπὶ πληρωμῇ. ἔγραψ. χαρὶς τὰ τέκνοντα καὶ χωρίστὰ τὸ ἀχυρόν.**
καὶ τὸ. ἔκκαρ. ἔρα. ἔχ. -
διαχ.

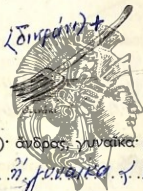
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ο. ἐχηματισμένοι. ὠραὶ. ἔχῃ. ἐχῆμα. ἐτραφῆλάν.....
Δέν. καρφώνεται. τίποτ. ἐθάρκω. εἰς τὸν σωρόν.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....)

Τὰ ἀνέμισμα. φέκεται μὲ τὸ δικράνι. εἰς τὸ τίλοι φέκεται.
φτυάρισμα μὲ σύλινω. φ'κυάρι. νὰ καθαρίσῃ ὁ καρπός.....

Σύλινω φ'κυάρι
εἰς 25

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἀνδρῶν. ἢ. γυναικῶν. ἢ. ἰδιοκτῆται.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Λέγονται κόντ'λα. Ο. ἀποχωριερόι τοῦ καρποῦ.....
ἐφ'ὅσον μὲ τὰ ἐτραφῆλάν. κόπανον.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

... Δὲν ἐφίκοιτο. Δευτέρα. ξυῶδες

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τροῦς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; *Γίνεται μὲ μιά
 ἐκαύρα χαρταρῖνι. Συνάφει ἕνα λιχνίρι καὶ μιά φυλάκα
 ἑκκυρίρι καὶ ἀπαχωρίρι τὰν καρπὸν ἀπὸ τὰ κοντ'λα.*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

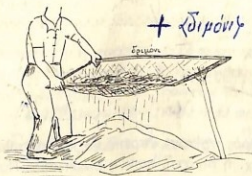
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

+

ΔΟΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν* π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ἐργαζομένηται ἡ κόρη διὰ τῶν παλαιωμένων τῶν
καρπῶν τῶν κόκκων καὶ τῶν ὁσίων ἐν διαστάσει
ἐργαζομένηται ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ ἐξέδῳ.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

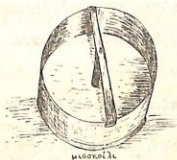
ΑΘΗΝΩΝ

Σχηματίζεται ἐν σωρῶν μὲ τὸ δούλικον ἢ κούρι. Στὴν
κορυφὴν ἐμπηγνύεται τὸ ἢ κούρι. Διὰ ἀκολουθεῖ προσκύν-
ησις καὶ ἐπακολουθεῖ ὁσὶ τοῦ γεωργοῦ.

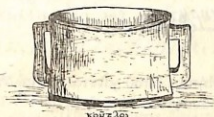
- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην. οὕτω ἄλλα ἐξέδον.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήθεια.
Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις οκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *κατεβάλλετε ἀνέβαι*
εἰς τὰ ἀλώνι. α) τὸ μέτρο τοῦ μετρήμονος. 33%. β) ἡ δεκάτη 7/10
ἤρχετε. ἡ ἴδιος. ἡ ἀντιφρόσενά του. ἡ τὸ ἀλώνι. εἰς καὶ μετρηθῇ. ἡ μαρμαί
ἐκρημμοποιήτε. τὰ. καιτάρ, πᾶ. ἀρχῆ. ἀν. ἡ. 5 δεκάδι. μέτρο. 100. οὐκ ἔστι.

μεσοκοίλε

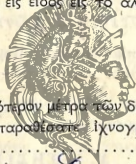

κουτέλο

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

κατεβάλλετε τὰ μετρήμονα. ὅ μετροῦ. ἤρχετε. ἡ τὰ ἀλώνι
καὶ. ἡ πᾶν. ἡν. καὶ κιν. καρτ. ἡ πᾶν. 7. ὁ καὶ εἰς

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε, λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνθηκὰς) *ἀφελήκεν. ἐντὸς τῆς οἰκίας. εἰς μετρίδα*

ἑλικά. δεχία, πᾶ. δέρονται. ἀμπαρία.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαίθρον; *Ἀπεθνήκεντο εἰς ἀχυρῶνα*.....
πλησίον τοῦ ἀβελωῖου.....

- 5) Πώς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ, θερисμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα; *Μετὰ τὸ ἀλώνισμα. Ἡ διαλογὴ ἐγίνετο μὴ εἰδικό, κόβειν, ἀναμαζήμενο*

{νηφισίρι} νηφισίρι... για καὶ... ἔχουσιν ἢ ἦρα ἀπὸ τῶν εἰσιρίρι.....

- 6) Μήπως όπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Κατακενάρητα πλῆμα μετὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ ὀνομα-
ζονται χτένη ἢ χτενί.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτηὶς αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα της· ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον. *Μ. Χρὺς. ἐν τῷ πύργῳ.
τὰς ἐκδόσεις αὐτῆς. ἐπὶ τὸν σκοπὸν. ἢ καὶ περιγύσσει.*

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμικα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστογενένων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τῆς 2 Ἀποκριεῖς { Κριατ'ή - Τυρνίχ

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος;

Μετά τό δὴ πνεύ. ἐν τῇ πλατύν. τοῦ χωρίου.
ἔκιν. μαδ. εἰ. γ.

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Χειλασιόβια.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;...

Τὸν ἀνάπτουν παιδιὰ... ἐκνήθως τοῦ δημοτ. σχολείου.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; . Τὰ συλλέγουν τὰ παιδιὰ
ἀπὸ τὰ κοινοτικά δάσος ἢ εἰς ἀντλ. τῶν ἐπιτειῶν. Οὐδεὶς
... φέρει ἀκτίρρησιν τίνα.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὸ ἀπόγευμα ἐκάστη Κυριακῇ τὰ παιδιὰ μαζὶ μὲ μὲγάλους
μὲ, ὧδα ἢ μὲ κορίτσια φοροῦντα ὡς Τελικίον τὰ κουβαλοῦν
ἀπὸ τὰ κοινοτικά δάσος καὶ τὰ συγκεντρώνουν εἰς τὴν
πλατεῖαν.....

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

Εἰς τὴν χειλασιόβια τραγουδοῦν, χοροῦνται, ἀγῶνι
... βασιλευσίου. περισχαιρῶν. ὡς δημοτικά τοιαῦτα...
... ὡς Σκυρρ... 1/2 κόλλα μὲ 5 τραγῳδία.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Χοροῦν γύρω ἀπὸ τὴν φωτιά. Μουσὴ μπαϊνι. ὡς μπαϊνι, μέλος ἢ μέλος, ὅς
ἄλλο, ἐκνήθως καὶ ἀκοδοῦν. εἰκνίμκται ἄνδρες καὶ γυναῖκες...
Αἱ γυναῖκες βακχοῖσιν καὶ παῖδων τὴν φωτιά πρὸς ἐλπί-
δα... ..

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

... Καίεται μόνον ἑλὼ ...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

ἔχι

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μονόπτερο

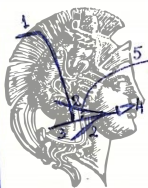
1. χειρολάβες
2. φτερό
3. χυνί
4. ευρτάρι
5. ρυθμιστής
6. σταυρός
7. θηλία.

ΕΙ 1

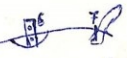
Διπτερο.

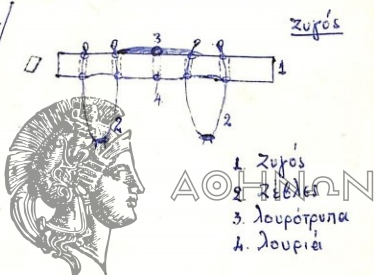
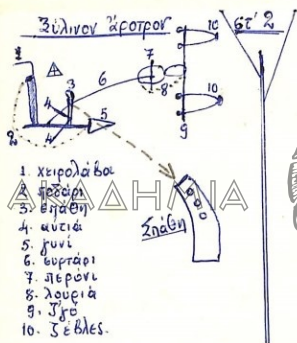
1. χειρολάβες
2. φτερά
3. ούρα

ΑΘΗΝΑ

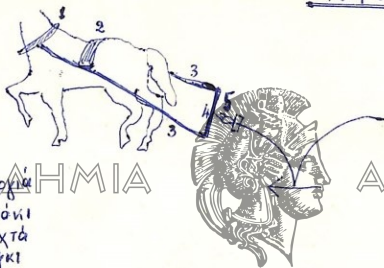
4. χυνί
5. ευρτάρι
6. ρυθμιστής
7. πιρόνι

66 12

Σκευή ἁλόχου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. λαιμαρξία
2. σαμαρόνι
3. τραβηχτά
4. φαλάγκι
5. κλιττός.

Τραγούδια ες όδον.

1) Ο Ρόβας έδεκίμασε καί ετή βλαχιά να πάρη μιά σου Ρόβα μ'
να φέρη φλευριά να φέρη μαρμαριτόρια έντι Ρόβα μ'
Βλαχιάτιες τόν Ήρωτα, Βλαχιάτιες τόν Διό, μιά σου Ρόβα μ'
Ρόβα μου, τί μοι Ήρξα απο τά μαύρα Γούνηα έντι Ρόβα μ'
Χάλ Ήρξα τρία παιδιά καί τρία παλληκάρια μιά σου Ρόβα μ'
Τό ένα τέ Διό Γιαννακό τέ άλλο Μυκοδάση έντι Ρόβα μ'
Τό τρίτο τέ καλύτερο τέ Διό Κωνσταντή μιά σου Ρόβα μ'

2) Μές ετή Μαρμυρημιά τό κάμπο όι μιντέ
δύτρας ήταις φουτερνίς βρέ μεντέ
καί ετή ρίφα τού καλόνου όι μιντέ
τρία άλλορα δινίνα βρέ μιντέ
Τού άλλου τρέφει τά σίδρα όι μιντέ
Τού Κώστα τό λιδόρμα βρέ μιντέ
καί τού μπάρα Βλαχιάτου όι μιντέ
Τά δύτρα δινίνα βρέ μιντέ
Τήρα μικρά μου ες όνέ φυλά ει κιν' τη ραχά βρέ μιντέ
καί μίτρας τά 'σκίρμα όι μιντέ
- καί μίτρας, δινίτρας δινίτρας χιλιάς βρέ μιντέ
- Παιδιά μ' τροχίτες τού ελατιά, άκονιστή τού μοχαίρα
Ταρά όά μινά πόλμοι καί μακιλιό μινάλο

3) Τού Κίτσου ή μάτα κάθεται ετήν όίρη ες ό ποτάμι
μιά τού ποτάμι μάλαν καί τό ητροβελάως
- Ποτάμι μ' μιά λιδόρμα μιά κόρη λιδόρμα
μιά να ητρέβα άντιήρα ήρα ες ό κλητοχάρμα
Πούχος όι κλήρτα μάλωδ, ει κλήρτα συαμάρη
Στό όρόμο όήν ήρμινι ες όρόμο ηα ήμάρη
Φρίκει τόν Κίτσο Ήμαρστά ες ό σίδρα δινίνα
Χίλοι τόν όόνι ήμαρστά καί ηηταπόσις ήεον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

4. - Γιατί μὲ δέχου μὴ μ' αἰνᾷ γιατί μὲ κοινοῦ;
- ἔγωγε οὐκ ἔμαρτυρῶ τὸ ποῖός μὲ φίλῃς.
- Δὲν ἔστι δένας μὴ μ' αἰνᾷ μ' οὐτὲ καὶ μακρινός
ἦταν ὁ φίλος μας ὁ φίλος οὐ δικός ε'
- Γιατί πᾶν θυγάτηρ μ' μί τι εὖ φίλῃς;
- μὲ εὖκα, μὲ κορυδα, μὲ δώδεκα φλογεῖς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τραγῳδία ἐπὶ Χαλκιδεύῃ τῆς Ἀποκρίαν.

1. Κορίτεια μῆτε ἐπὶ χορῷ, τῶρα ποὶ ἔχτε καιρὸ
γιατὶ αἰῖοιο παντρεύεστε, μὲ ἀντρες δὲ μηρδύνετε,
Δὲν βαί ἀφ' ἡν' οἱ ἀντρες βαί καὶ πᾶσι ἐπὶ μανθῶν βαί
δὲν σοὶ ἀφ' ἡν' τὰ παιδιὰ καὶ πᾶσι εἰ ἄλλη μηχανά
δὲν σοὶ ἀφ' ἡν' ὁ παῖδρά καὶ πᾶσι εἴη ἵνα χοροὶ
δὲν βαί ἀφ' ἡν' ὁ παῖδρὸς καὶ πᾶσι εἴη ἵνα χοροί.
- Τοῖς ἀντρες τοῖς μηδύνουσιν καὶ τοῖς ἀποκαμίζουσιν
καὶ τὰ παιδιὰ τοῖς δίδουσιν μαζί μας δὲν τὰ παίρνουσιν
καὶ τὴν κακὴν τὴν παῖδρά τὴν δίδουσιν ἐπὶν πυρωστικῇ
καὶ τὸν κακὸν τὸν παῖδρὸν τὸν κακὸν ὅπως δίδω ἴω.
τοῦ ἐστῆναι ἔδω, τοῦ ἐστῆναι ἔκω, τοῦ ἐστῆναι ἔδω ἐπὶν ἀδελή.

2. Παῖδες καὶ γραμματικοί, ποὶ τὴν δόξαν γραμμένο
πρὸς εἰς ἀλλοῦν, οἱ παῖδες αὐτοῦ τὸν παῖδρα τοῦ
παῖδα μὲ τὰ εὐχαριστὰ μου καὶ τὰ πρὸς τὸν παῖδρα τοῦ
ἐφ' ἡν' τὴν ἡδὴ ἐπὶ χορῷ, αὐτὸν χορῷ πᾶσι
καὶ ἀπ' τῶν πρὸς τὸν παῖδρα τὴν καλὴν καὶ εὐχαριστῶν
τὴν φαίνεσθαι ὅς ἐστιν ἀδελή.

Ἄλλοι τὸ λῆρι λῆρι εἰρήνι καὶ ἄλλοι λῆρι κοιμῶται
καὶ ἕνα μικρὸν κλητόντο ἕνα καλὸν παιδῶν.

- Αὐτὸ δὲν ἵνα λῆρι εἰρήνι οὐτὶ λῆρι κοιμῶται
αὐτὸ ἵνα μνηστεικονεῖται, ποὶ βαίει τὰ ἐπὶ λῆρι.

3. Πῶς οὐ δυνάμεθα φορτικῶς μνηστεικῶν
καὶ ἔγραψα τὰ μνηστεικῶν καὶ πατρύοντα οἱ φῆναι
καὶ τὰ παίρνουν ἀπὸ δύο ἕνα γῆρα καὶ ἕνα νιό
μιά γῆρα παλαιοῖς δίδει μιά καὶ πατρύον
καὶ τὰ παρ' ὅς ἐστιν ἀπὸ δύο ἕνα γῆρα καὶ ἕνα νιό.
Ὁ νιὸς ἀπὸ τῶν φόβου τοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λαχτῶρα τοῦ

ψηλά στο δάκτρο κρύλλει...

Η βάρβα τὴν κατάλαβε τὸ τετακίρι κ' ἔρπαξε
Ὅ νιὸς ἀπὸ τὸ φόβου τοῦ κι ἀπὸ τὴ λαχταρά τοῦ
μὲς στὸ φούρνο τρήθηκε, ἡ βάρβα τὴν κατάλαβε
τὸ τετακί τοῦ ἔρπαξε... ἔβγαλε τὸ φούρνο δὲ χαλαίωσεν καὶ τὸν νιὸ δὲ ἀγκυλώσεν.

4. Μιλίτσα μ', πὺν ἔδωκε στὸ κρεμὸ στὰ μῦλα φορτωμένη
τὰ μῦλα σου μοραίνομαι καὶ τὸν κρεμὸ φόβωμαι.

- Μὰ εἰς φόβου τὸν κρεμὸ ἔδωκε τὸ μοραίνει

- Τὸ μοραίνει, αἰ μιλίτσα μ', τὸ μοραίνει μ' ἔβγαλε
εἶνα ῥημοκκλησάκι κι ἔκω, αἰ μιλίτσα μου,
καὶ ἔκω εἶν' τρία μνημάτα τὰ τρία ἀράδα- ἀράδα
καὶ ἕνα μνημά χερσιό, δεξιό καὶ ἀριστερό
δὲν τὸ εἶδεν καὶ τὸ πείθηκε στὰ μάτια τοῦ ἀνδρὸς
ἀκούε τὰ μνημά καὶ φοβᾷ καὶ βαρβαρίζοντα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

5. Ὅλα τὰ ἑλπίαι περπατοῦν, ὅλα τὰ λαφύρα δέσκουν

καὶ μὴ λαφύρα ταπεινὰ καὶ παραπονεμένα

Αὐτὴ τὰ χόρτα φέρει καὶ τὸ νιὸς δολύνει καὶ τὸ πίνει

Κι ὁ ἥλιος πᾶν τὴ φέρει ἀπὸ ψηλά, κρυφαὶ τὴν ἔρωται:

- Γιατί λαφύρα ταπεινὰ καὶ παραπονεμένα

ὁλοῦ τὰ χόρτα τὰ ποτᾷ κι ὁλοῦ τὰ χόρτα τρέμει

ὅτ' ἔρρι λαφύρα νιὸς δολύνει καὶ τὸ πίνει.

- Ἥλιε μὲν εἰ μὲν ῥῆσαι δὲ σοὶ τὴ μαρτυρίαν

ὁλόκληρα χρόνια ἔκατα βτήρα καὶ δαιμαλούδα

κι ἀνὰ τὸ δίκαιον εἰσεύρα ἠέχθησεν γὰρ λαφύρακι

καὶ τὸ ῥάδα καὶ περπατοῦ καὶ τὸ ῥάδα καὶ πρην

καὶ τὸ ῥάδα καὶ κρύβεται ἐπὶ πολυχρησὶ τὴ ρίξει

ὅλως ἐχρῆται τὸ ῥάδα, δόλιον δὲ μὲν μοῖρα

ὅλως τὸ δαιμαλούδα καὶ ῥαδικοκλήρη. ἔρρι καὶ μὲν ἐκόντες τὸ δόλιον λαφύρακι

καὶ πᾶν ἡ ραῖα ἡμῶν καὶ ἡμῶν καὶ πρᾶτα.